Štev. 246 Posamezna številka 20 stotink V Trstu, v torek 30. novembra 1920 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLV

...haja — Izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutr... Anton Požar, zupnik
...Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — ...
...ništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprej... Kopriva — Du...
...zdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godi...
...Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša...
...leta L. 32.— in celo leto L. 60.—. — Telefon uredništva ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57

Volitve v Jugoslaviji

Volilni rezultati v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu — Splošni volilni izid v Sloveniji — Potek volitev po vsej državi popolnoma miren

LJUBLJANA, 29. Včeraj so se vršile po vsej Jugoslaviji končno vendar po tolikem zavlačevanju ustavodajne volitve. Pomen sedanjih volitev v Jugoslaviji je zelo velik, kajti dočim so druge evropske države sicer podaljšale po vojni stare poslanske mandate, se je v Jugoslaviji ustvaril novi parlament ali Narodno predstavništvo, ne da bi se bil vprašal narod, ali je s tem zadovoljen. Za prvi hip ni bil to velik greh in je bilo z druge strani to edino, kar se je moglo narediti, toda velik greh je bil to, da se je čakalo dve leti do razpisa volitev, ki naj bi omogočile jugoslovenskemu narodu, da izrazi potom svojih zakonitih zastopnikov, ki jih je poslal v parlament kot svoje zaupnike, svoje želje in svoje zahteve. Razumljivo je torej, da se pričakuje z veliko radovednostjo, kak bo izid včerajšnjih volitev posebno z ozirom na razne najbolj pesimistične glasove, ki so se širili dve leti o dnevu, ko bo narod potom volitev izrazil svojo voljo, in so potihnili še le zadnje čase, po sklenitvi rapallske pogodbe.

Vkljub omenjenim vestem, ki so se dajale kot gotove, so se volitve vršile povsod v popolnem miru in redu, čemur je veliko pripomogla prepoved prodajanja alkoholnih pijač tekom volitev, in sicer od sobote do torka, da se prepreči... navdušencem vsled zmage pri volitvah proslava njihovega veselja pri vinu in potem po glavah nasprotnikov, in razočarancem isto narobe.

Doslej so znani samo izidi volitev v glavnih mestih, Ljubljani, Zagrebu in Belgradu; izid volitev po deželi bo znan zaradi oddaljenosti posameznih volišč šele nocoj ali pa jutri. Iz teh izidov se še ne more sklepati na splošni položaj, toda smatra se, da bodo sorazmerno najbolj močni radikalci in demokrati. Na drugi strani bo omogočena na podlagi volilnega reda tudi slabejšim strankam, da pridejo do kakega mandata. Za sedaj je zelo težko reči, kako se bodo razvrstile posamezne stranke v parlamentu in kje bodo iskale stikov in zvez, kajti presenečenja so na dnevnem redu. Tako je n. pr. zloglasni Radić, ki je svojčas izbruhal, kar je imel v sebi najbolj strupenega, proti Srbom in jugoslovenski državi, včeraj, ko je bil izpuščen v svobodo, vzkliknil: »Živio regent Aleksander!« O Radiću je sicer znano, da prehaja prav rad iz ekstrema v ekstrem, toda kar se je pri niem zgodilo zadnje čase, se v dolednem času prav lahko zgodi tudi pri kakem drugem, sedaj tako zloglasnem voditelju kake stranke, in mora biti torej človek pripravljen na vsa presenečenja.

Kar se tiče izida volitev v treh glavnih mestih, so doslej znane tele številke, ki niso še uradne:

v Ljubljani: Vpisanih volilcev 11.158: od teh jih je glasovalo 8798, in sicer so dobili: **demokrati** 3196 glasov, **ljudska stranka** 1762 glasov, **narodni socijalisti** 1189 glasov, **socijalisti** 1158 glasov, **komunisti** 1493 glasov. Ker ima Ljubljana 4 mandate, so bili izvoljeni 4 poslanci, in sicer: demokrat dr. Ivan Tavčar, ljubljanski župan, dr. Gosar, poslanec ljudske stranke, Ivan Deržič, narodni socijalist, predsednik Zveze jugoslovenskih železničarjev, in dr. Lemež, komunist. Socijalisti so ostali brez mandata.

V Zagrebu je bilo volilcev okrog 20.000. Glasovalo pa jih je 15.638. Kot najmočnejša stranka so se izkazali levičarski **komunisti**, ki so dosegli 3850 glasov. Takoj za njimi prihajajo **frankovci** s 3351 glasovi, potem **Hrvatska zajednica** z 2892, nato **demokratje** z 2626 in končno **Seljačka stranka** (Radić) 1050. Vsaka teh strank je dobila **po en mandat**. Brez mandata so ostali nadstrankarska lista Banjaninova s 559 glasovi, desničarski komunisti s 360, Pučka stranka s 316, oficijelni socijalisti s 304 in končno srbski radikalci z 230. Izvoljeni so: komunist Miljuš, frankovec dr. Košutić, zajedničar dr. Šurmin, demokrat podban dr. Reje in končno sam Štefan Radić. Volitve so se v Zagrebu vršile popolnoma mirno in ni bilo niti najmanjšega neljubega dogodka. Z dežele doslej še ni točnih poročil.

V Belgradu si je stalo nasproti 6 strank. Kot najmočnejša se je tudi tu izkazala **komunistična stranka**, ki je dobila 4050 glasov. Za njo prihajajo **radikalci** s 4305 glasovi, potem **jugoslovenska demokratska stranka** s 3193 glasovi; **republikanci** so dobili 452, obrtniška stranka 313 in končno bojevniška stranka 176 glasov. Izvoljena sta bila **dva komunista, dva radikalca** in dva demokrata.

Iz drugih srbskih volilnih okrožij imamo doslej na razpolago samo naslednje izide:

V niškem okrožju so izvoljeni 3 radikalci, 2 demokrata, 1 disident in 1 komunist; v valjevskem okrožju imajo radikalci 2 mandata, demokratje, seljačka stranka in komunisti po en mandat; v požarevškem okrožju imajo demokratje 3 mandate, radikalci 3, komunisti, seljačka stranka in Ribarčeva (republikanec) po en mandat; v belgrajski okoli radikalci 2, demokratje, republikanci in seljačka stranka po 1 mandat. Ljubljansko »Jutro« poroča iz Belgrada, da so v Makedoniji radikalci popolnoma propadli in da je izvoljenih okrog 10 komunistov.

Volilni izid v Vojvodini je tak le: srbski radikalci 22 mandatov, demokratje 10, Bunjevci 4, komunisti in socijalni demokratje po 3, seljačka stranka 2; pučka stranka ni dobila nobenega mandata.

Splošni izid volitev v Sloveniji bi bil kakor javlja posebna izdaja demokratskega »Jutra«, naslednji: Slovenska ljudska stranka (SLS) 14 mandatov, Samostojna kmetska stranka (SKS) 8 mandatov, Komunisti 6, soc. demokratje (JSDS) 6, Jugoslovenska demokratska stranka (JDS) 3, Narodna socijalna stranka (NSS) 2 mandata in prekmurska stranka 1 mandat.

Po volilnih okrožjih se ti mandati razdeljujejo takole:

Ljubljana JDS 1, SLS 1, komunisti 1, NSS 1 mandat. Imena izvoljencev so že zgoraj navedenea.

Kranjsko volilno okrožje. Iz nekaterih občin izid še ni znan, kar pa ne izpremenja končnega rezultata. Po doslej nam došlih poročilih je bilo oddanih 67.536 glasov in jih je dobila SLS 27.563, SKS 14.752, komunisti 11.073, JSDS 6787, JDS 4.505, NSS 2.856. Izvoljeni so: **za SLS:** Janez Brodar, Josip Gostinčar, Josip Nemanjič, Janez Stanonik, Karel Škulj in prof. Anton Sušnik; **za SKS:** Jakob Kušar, Ivan Majcen, Ivan Puceli in Janko Rajar; **za komuniste:** Marcel Žorga, Valentin Mlakar in Vladislav Fabiančič; **za JSDS:** Etbin Kristan; **za JDS:** dr. Gregor Žerjav. **NSS** ni dobila nobenega mandata.

Štajersko volilno okrožje. V štajerskem volilnem okrožju je dobila **SLS** 24.058 glasov, **JSDS** 19.041, **SKS** 14.464, **komunisti** 5.215, **JDS** 4.257, **NSS** 2.271 in prekmurska stranka 1892, **skupaj 71.191** glasov. Mandati so se razdelili takole: SLS 7, JSDS 5, SKS 4, komunisti 2, JDS 1, NSS 1 in prekmurska stranka 1 mandat.

Izvoljeni so: za SLS dr. Korošec, dr. Hohnjec, Ivan Roškar, Fran Pišek, Jožef Klekel, Martin Kranjc, Vladimir Pušenjak; za JSDS Etbin Kristan, Filip Kisovar, Jože Kopač, Rudolf Golouh in dr. Milan Korun; za SKS Ivan Urek, Josip Drofenik, Ivan Mermolja in dr. Bogumil Vošnjak; za komuniste Miha Koren in dr. Milan Lemež; za JDS minister dr .Kukovec; za NSS Deržič in za prekmursko stranko Kühar.

Ni naša stvar, da bi že sedaj izrekli svoje mnenje, ki nam je nudilo predstoječi izidi volitev, ki, kakor vedno ponovno poudarjamo, še niso definitivni. Velikih izprememb gotovo ne bo, in tako bi mogli ugotoviti, da ima SLS relativno večino s svojimi 14 mandati, kateri stoji nasproti 26 mandatov strank ki so ji nasprotne po svojem svetovnem naziranju.

* * *

Označba političnih strank. JDS = Jugoslov. demokratska stranka. SKS = Samostojna kmetska stranka. SLS = Slov. ljudska stranka. NSS = Narodna socijalistična stranka. JSDS = Jugoslovenska socijalno demokratska stranka.

Amnestija političnih deliktov. — Radić izpuščen na svobodo

ZAGREB, 28. Regent je podpisal ukaz o obširni amnestiji, ki vsebuje tudi mnogo političnih deliktov. Amnestija vsebuje tudi taka kazniva dejanja, katerih je bil obtožen Štefan Radić. Na temelju tega pomiloščenja je predsednik sodišča Vajić danes ob četrt na osemnajsto uro naznanil obtožencu Radiću amnestijo, ter mu javil, da je odpuščen na svobodo. Ko je Radić to čul, je vzkliknil: »Živel regent Aleksander« in takoj odšel na volišče glasovat.

D' Annunziju se bliža sodnji dan

Italijanska vlada sklenila nastopiti siloma za izvršitev rapallske pogodbe?

REKA, 29. Čim se je na Reki izvedelo, da je bila rapallska pogodba odobrena od italijanske zbornice, je začelo med dosedanjimi gospodujočimi krogi silno vrenje. Dočim mirno reško prebivalstvo nikakor ne skriva nekake dobre volje, s katero je navdahnjeno, odkar mu je dala jadranska pogodba vsaj nekoliko upanja, da bo morda vendar enkrat odzvonila D'Annunziju in njegovi kliki, so se silno razburili tukajšnji fašisti, katerih upi, da bi priključili tudi Reko k Italiji kljub drugačnemu sporazumu med Italijo in Jugoslavijo, so bili tudi pokopani v S. Margheriti Ligurski.

Pri takem skrajno nervoznem razpoloženju so sklicali reški fašisti shod v gledališču »Fenice«. Nastopili so navadni govorniki Corrado Zoli, stotnik Host Venturi in še nekoliko drugih. Vsi so naglašali, da je za Reko rapaliska rešitev nesprejemljiva in da moralo biti Rečani pripravljeni na vsako eventualnost, ako sprejme rapallsko pogodbo še italijanski senat, kakor je že storila poslanska zbornica. Za ta slučaj se zahteva »splošna mobilizacija« in »vojna«.

Dočim pa se odigravajo te manifestacije, katerih je tukajšnje ljudstvo precej vajeno, se zagotavlja, da se zbirajo na italijansko-reški meji močni oddelki vladnih čet in orožnikov. Vsled tega se splošno sklepa, da je sklenila italijanska vlada, da prisili z orožjem D'Annunzija, k spoštovanju rapallske pogodbe. Ker gre tu tudi za zadevo, ki se tiče izravno njene časti kot države, bi moglo priti tudi do krvavih spopadov, katerih uspeh pa ni dvomljiv.

Pračakujoč svoj »sodnji dan« pa je izdal D'Annunzio nov proglas pod naslovom »Saluto italico«, v katerem napada po svoji stari navadi »izdajalsko uradno Italijo«.

Medtem pa je prebivalstvo vendar zbegano in pričakuje željno svojo rešitev izpod D'Annunzijevega jarma. Tem bolj velja to za nesrečno prebivalstvo Raba in Krka, ki ima glasom rapallske pogodbe pripasti Jugoslaviji.

IZ ČEHOSLAVIJE

Kriza čehoslovenske vlade premagana

PRAGA, 29. Vladni zakonski načrt o pomoči državnim uradnikom, ki ga je bila pred nekoliko dnevi zbornica odklonila, je bil potrjen od senata in zatem tudi od zbornice v drugem čitanju s češkimi glasovi in z nemškimi proti glasovom komunistov. Vsled tega ni stopil predsednik Masaryk ostavke finančnega ministra dr. Engliša in vse nade so, da ostane dr. Engliš na svojem mestu.

Shod desnih čehoslovenskih socijalnih demokratov

PRAGA, 29. Shod čehoslovenske socijalnedemokratične desnice je bil otvorjen včeraj pod predsedstvom poslanca Nemca. Prisotnih je bilo mnogo tujih gostov kot Vandervelde, Huysmans, Trvelstra itd. Poslanec Johanis je ugotovil v poročilu splošnega izvršilnega strankinega odbora, da šteje stranka danes, po razkolu, več ko 280.000 članov.

Rusija in Poljska

Poljska v skrbeh radi usode pogajanj z Rusijo

VARŠAVA, 28. V zmislu izjav ministrskega predsednika Vitoša je poslal knez Sapieha, minister za vnanje stvari Čičerinu in Rakovskemu, komisariema sovjetske republike, sledečo zrakojavko: Po obnovitvi pogajanj v Rigi je našla delegacija sovjetske vlade za potrebno posluževati se taktike, ki ovira znatno potek pogajanj. Neutemeljeni protesti se ponavljajo z nastojanjem s strani delegacije, kar da misliti, da je temu namen zavlačevati pogajanja v brezkončnost ali jim ugovarjati v propagandne svrhe. Vse to stvarja negotovost in bi znalo imeti slabe posledice za uspeh pogajanj. Poljska vlada odbija odločno vsa očitanja, ki se jih delajo, češ da se ni držala premirnih pogojev, ter pribija obenem, da ne more dovoliti, da bi se mirovna pogajanja, ki so se začela v želji da bi se napravil konec volni, izrabljala v druge namene. Nasprotno temu, kar dela Rusija, je poljska vlada demobilizirala že sedem letnikov in sicer v prepričanju, da bodo ostale moči zadostovale, da se podpre izvršitev in razvoj prehodnega miru, ki je bil podpisan v Rigi. Taktika sovjetske delegacije da torej dvomiti, da bi bili odkritosrčni nameni sovjetske vlade, da se doseže končni mir. Radi tega predlaga poljska vlada, da bi se razpršili dvomi v interesu povoljnega razvoja mirovnih pogajanj, sledeče: 1. naj takoj določite delegaciji obeh vlad dan, ko bo morala biti mirovna pogodba na vsak način podpisana; 2. takoj po zasedbi premirnih črt, ki jih predvidja premirje, se bo moralo razpravljati v Rigi o jamstvih, da se napravi mirno stanje zares trajno. Nota kneza Sapiehe se zaključuje izražajoč največje presenečenje radi zakasnele izročitve porokov in vojnih ujetnikov, kar je v očitnem protislovju z načeli človečnosti, ki so splošno priznana. Poljska vlada protestira predvsem proti nezakonitemu zadržavanju članov misije Filjoriez.

Občutne izgube generala Balahoviča

LONDON, 28. Neka zrakojavka iz Moskve z dne 27. t. m. vsebuje sledeče poročilo: Pri Mosyru se nadaljuje preganjanje čet generala Balahoviča. Po prvem računu smo zajeli tekom operacij proti generalu Balahoviču 3000 mož, med njimi 120 častnikov ter zaplenili 4 tope in 40 strojnic. Ob Pripetu se nadaljuje naša ofenziva proti Puševu.

Libijski emir Said Idris v Rimu

RIM, 28. (S.) Včeraj je prispel iz Neapolja emir Said Idris. Na postaji so ga sprejeli cirenejski gubernator, senator De Martino, divizijski poveljnik, prefekt, kvestor, mnogo drugih civilnih in vojaških oblastev in nekoliko študentov iz Bengazija. Kakor hitro je stopil emir iz vlaka, mu je izkazala čast cna četa karabinerjev z muziko. Nato je spremljal emirja senator De Martino s spremstvom in oblastmi v kraljevo čakalnico. Po običajnih predstavitvah se je podal emir s senatorjem De Martino in drugimi oblastmi v nekoliko avtomobilih v hotel »Excelsior«, kjer bo Said Idris nastanjen.

Zavezniki in Grška

Francozi pošiljajo vojne ladje v Pirej

Rhallys o grški politiki nasproti Franciji

RIM, 28. Posebni odposlanec agencije Stefani brzojavlja iz Aten z dne 27. t. m.: V izjavah francoskemu poslaniku se pravi, da bo črta vedenja grške vlade v njenih odnošajih nasproti Franciji tesna solidarnost, ki poraja iz grških interesov z ozirom na glavne zavezniške države. Opirajoč se na zaupanje grškega naroda, ki je bilo izraženo pri zadnjih volitvah, se obvezuje grška vlada, da zadosti vsem obvezam, ki jih je sprejela prejšnja vlada nasproti Franciji. Ko je bil vprašan Rhallys od časnikarjev glede izjav Leyguesa, je rekel da so napravile nanj bolesten vtis in je tudi že mislil, da bi takoj odpotoval v Pariz in London ,da obrazloži zaveznikom preteklost in bodočnost, toda vsled sedanjega položaja na Grškem mu bo nemogoče odpotovati. Radi tega je poslal noto zavezniškim ministrom.

Francosko in angleško stališče glede Grške

PARIZ, 29. Agencija Havas poroča iz Londona sledeče podrobnosti o francoskih in angleških idejah glede grškega vprašanja: V dolgi noti, ki je bila včeraj izročena francoskim zastopnikom, začenja Lord Curzon s tem, da se vprašuje, ali morejo zaveniki preprečiti kralja Konštantina samo radi njegovega sovražnega zadržanja, da bi stopil zopet na prestol. Z angleške strani se zdi da so v tem pogledu zelo maloverni. Naštevajoč sredstva, predlagana od Francije, jih nota presoja in pravi, da bi ostala kaka grozilna izjava na naslov Konštantina brez uspeha. Ni mogoče izobčiti posameznih oseb za stalno iz družbe. Ko bi se prekinili odnošaji in bi se poslal v Atene le enostaven poobläščenec, bi to dovedlo do nadvladja vpliva nemških zastopnikov. Odpoved zavezniške finančne pomoči je najtežja mera. Znano je, da je Anglija otvorila Grški kredit 10 milijonov funtov in ravnotoliko Francija. Samo Anglija je že izplačala 0'50 milijonov funtov. Sledniič se je predlagalo s francoske strani, naj se Grški odtegnejo dobički sevreške pogodbe: Smirna, Trakija in severna obal Marmarskega morja. Toda bilo bi potrebno poskrbeti za izpraznitev, ako bi se Konštantin upri na čelu svojih čet. Zraven tega bi bilo treba izročiti upravo v roke novih zaveznikov, ki bi se mogli za nio brigati a drugo Turčiji, toda to bi pomenilo pregled sevreške pogodbe. Lord Curzon razlaga nato angleško stališče, naj se sprejme Konštantinov povratek s tem, da se od Grške zahtevajo resna jamstva. Vsi uradi in uradniki, tudi tisti, ki so naprtieni od Nemčije, se bodo morali odpraviti, nobeno posojilo se ne bo moglo podpisati brez nadzora grških dolgov ni nobena zveza ni sodelovanje se ne bo smelo skleniti brez pooblastila zaščitnih držav. Med Grško in Turčiio se ne bo smel skleniti nikak sporazum glede spornih ozemelj brez odobritve Vrhovnega Sveta in Zveze Narodov.

Grof Sforza v Parizu

PARIZ, 28. Danes predpoldne ob 10 je prispel grof Sforza na lionsko postajo, kjer so ga pozdravili grof Bonin Longare, italijanski poslanik, in osobje poslanstva in konzulata. Obveščen o želji francoskega predsednika Milleranda, da bi se pogovarjal ž njim, se je grof Sforza podal v elizejsko palačo, kjer je imel z Millerandom prisrčen pogovor, ki je trajal pol ure. Opoldne je grof Sforza zopet odpotoval s severne postaje, pozdravljen od Bonin Longarea, uradnikov in novinarjev.

Grof Sforza v Londonu

RIM, 29. Posebni poročevalec agencije Stefani v Londonu brzojavlja 28. t. m.: Grof Sforza je došel nocoj. Na kolodvoru so ga sprejeli lord Curzon in markiz Imperiali, italijanski poslanik in druge odlične osebe. Po posebnem razgovoru z lordom Curzonom na kolodvoru se je podal grof Sforza v hotel Claridge, kjer je gost angleške vlade. Tudi en francoski dostojanstvenik je bil prišel na kolodvor pozdravit grofa Sforzo. Francoz mu je naznanil, da ga želi Leygues videti jutri predpoldne, ker je francoski ministrski predsednik primoran odpotovati opoldne v Pariz k razpravi, ki se bo razvila v zbornici. Leygues se vrne v London v sredo. Določilo se je že bilo, da se bodo ta dva dneva vršili italijansko-angleški razgovori, kakor so se bili vršili že angleško-francoski.

Ministrski predsednik Leygues zopet v Parizu

PARIZ, 28. Ministrski predsednik Leygues je sklenil podaljšati svoje prebivanje v Londonu do jutri zvečer. V Pariz se vrača, da bo prisostvoval v torek seji poslanske zbornice, pri kateri bo govoril v vprašanju obnovitve diplomatičnih stikov z Vatikanom.

Francoske vojne ladje na poti v Pirej

TOULON, 29. Križarka »Ernest Renan« je odplula včeraj v Pirej. Priprave na oklopnici »Lorraine«, ki je namenjena istotam, se nadaljujejo.

Irci za svojo svobodo

Sinfajnovci nameravajo zanetiti borbo tudi v Londonu

Tabori za sinfajnovce

DUBLIN, 27. Organizirajo se taborišča za internirane irske republikance. Internirani bodo podvrženi isti vladavini kot vojni ujetniki. Samo v Dublinu je bilo pretekli teden 300 aretacij. Včeraj zvečer sta bila ubita v neki zasedbi dva vojaka in dva vojaka in en oficir so bili ranjeni.

LONDON, 29. Nadaljuje se pridna organizacija številnih taborov za ulovljene sinfajnovce.

Strah v Londonu pred Sinfajnovci

LONDON, 29. Razen grozilnih pisem, ki so jih dobili nekateri ministri, so odkrile zadnje preiskave na Irskem listine, ki kažejo jasno namen sinfajnovcev, da bi prenesli borbo v London. Angleška policija je ukrenila vsled tega stroge mere previdnosti, posebno na obeh koncih Downing Streeta in Charles Streeta. Bili so postavljeni ploti visoki 8 čevljev, da bi se v slučaju potrebe preprečil pristop k tem prometnim žilam. Posečanje parlamentarne zgradbe je občinstvu začasno prepovedano. Govori se, da bi znal biti prepovedan pristop v parlament tudi ob času zasedanja. Ena zarota bi se bila imela izvršiti dne 29. novembra. Sinfajnovski načrt je predvideval številne avtomobile za prevoz bombašev, ki so imeli raznesti razna poslopja.

Anglija umeknila čete iz Gdanskega

GDANSKO, 29. Angleške zasedbene čete so zapustile Gdansko.

Zaroka sijamskega kralja

RIM, 29. Sijamsko poslaništvo pri Kvirinalu javlja agencija Stefani: N. V. Rama VI., kralj sijamski se je zaročil z N. kr. V. princezinjo Valabhe Devi, hčerjo N. kr. V. princa Naradhipa. Kraljeva poroka se bo vršila prihodnjo pomlad.

Nemčija in tirolski Nemci pod Italijo

BEROLIN, 29. (S.) V pisanem odgovoru, ki ga je dal dvema poslancema, zanika minister vnanjih stvari von Simons, da bi bil nemški poslanik v Rimu poslal civilnemu gubernatorju Trentinske Benečije, senatoriu Predaro, pismo, v katerem da je proglasil položaj Nemcev na južnem Tirolskem za zelo dober. Minister označa besede, ki jih je izrekel v državnem zboru, kot izraz sentimentalnosti. Simons je naložil nemškemu poslaniku v Rimu, naj izroči italijanski vladi noto, v kateri se izjavlja, da je v svrho pomiritve nemškega javnega mnenja smatral nemški minister vnanjih stvari za potrebno izjaviti, da se odnošaji med Nemčijo in Tirolci omejujejo na navadne moralne stike, da je treba sedanje meje Italije priznavati in da misli nemška vlada sporazumno z italiiansko, da mora imeti južnotirolsko prebivalstvo posebno vladavino glede njegovega jezika in njegovih običajev.

Ruski begunci in Jugoslavija

To je žalostno poglavje. Nas tukaj sicer ne zadevlje naravnost, pa vendar se nam vsiljujejo trpke misli o tem problemu. Naravnost bodi povedano, da nam je neumljivo, čemu Jugoslavija redi tiste begunce? Ruski begunci so povečini ljudje, ki so s svojim vedenjem, s svojo korupcijo izzvali v drugače krotkem ruskem narodu revolucijo. Tu so mogočni gospodje generali, ki so po pruskem vzoru surovo ravnali z vojaštvom. Tu so industrialci in finančniki, ki so se smejali ljudski bedi. Tu so veleposestniki, grofi, knezi in baroni, ki so kmeta šteli med »fundus instructus« ter se prepirali ob čajnih večerih, da li ima kmet dušo ali ne. Tu so visoke dame, ki so živele tisočkrat bolj v »moči teme«, nego zanemarjena ljudska množica. In vsa ta falirana banda, nevredna ruskega imena, pač pa vredna svojih pariških protektorjev, ves ta gnoj velike ruske rane, se vliva zdaj čez Balkan kakor oblak kobilic v letu katastrofe. In Jugoslavija, na čelu ji dični Vesnič, si smatra v čast, da izdajski Franciji na ljubo prehranjuje sedaj iz lastnih zalog celo jato teh brezkoristnih trotov. Mi tukaj kličemo javnemu mnenju v Jugoslaviji: **»Pošljite v Pariz Vesniča in njegovo klientelo!«** Če je Franciji pri srcu usoda teh ljudi, naj jih prevzame ona sama v svojo oskrbo. Enkrat ste izdajski Franciji že pokazali zobe: ko niste hoteli na hlapčevsko vojno proti Rusiji. Pokažite ji še v drugič, da imate tudi glede beguncev svoje nazore in **svoje interese.** Interes jugoslovenskega ljudstva je večji od interesov francoskih milijarderjev! Mi smo prepričani, da je med ruskimi begunci le malo dostojnih in pomoči vrednih. Prepričani smo, da za bodoče odnošaje do ruskega naroda ti ljudje nimajo nobenega pomena. Pa če bi ga tudi imeli: prepričani smo, da

ne bodo poznali hvaležnosti; degenerirani so in se bodo samo aristokratski pomilovalno smejali naivni Jugoslaviji, ki jih je krmila za »božji lon«, dočim vedo sami da z lastnim delom ne morejo zaslužiti niti neslanega kropa. Če so se kateri izjemoma oprijeli poštenega dela, naj bi bila izjema zanje, ker »delavec je vreden svojega plačila«. Vse zdrave postopače pa naj Jugoslavija pošlje ekspresno Francozom, ki imajo okus za to! Ali pa naj jih odpravi kar čez mejo k njihovim zaveznikom, dičnim Madžarom. Jugoslovenska javnost se mora zavedati, da prehranjevanje brezdelnih postopačev draži ljudske množice in draži tudi ruske sovjete. Zatorej vam še enkrat kličemo tja čez mejo: »Pokažite zobe!« Čič.

Domače vesti

Poruka. V Škednju se je poročil včeraj g. Franc Sancin, učitelj na Katinari, z g.čno Pierino Godina, iz znane domače družine Berdonove. Mladi, nadebudni dvojici iskrene čestitke!

Ali je ta naloga sprevodnikov in orožnikov?! Prejeli smo: V nedeljo ste se odpeljali iz Trsta z jutranjim vlakom južno železnico (v četrtem vagonu) dve Slovenki proti Nabrežini. Sedeli ste v kotu in mirno čitali »Edinost«. Eni teh dveh žensk se je približal sprevodnik in jo vprašal, kam da gre? Ozrl se je gori na polico, a uzrši gori malo škatljo, v kateri je bilo — da ali ne — 3 kg raznih stvari: jabolk, pomaranč, popra in česna. Pograbil je škatljo in vse te stvari razmetal. Sprevodnik je odšel, a takoj na to je prišel v voz orožnik, ki je drugo Slovenko apostrofiral, kaj da čita? Ker pa je v tem položila list poleg sebe na klop, je posegel tja in ji vzel list. Prvo imenovani našinki pa je iztrgal list kar iz rok, veleč osorno: »Tu se ne sme čitati slovenskol« Ena naših mu je odgovorila: »Ni bilo še nikjer objavljeno, da se ne sme slovenski čitati.« On na to: »Ni dovoljeno, e proibito!« Zavedna Slovenka ga je zavrnila: »A — to je svoboda?! Povrnite mi 20 stotink, ker jaz sem morala plačati list!« On: »Pagero domani da matina!« In odšel je iz kupeja z »Edinostjo« v roki. Drugi potniki pa so povedali, da je zunaj raztrgal list. Neki gospici, ki je stala na bodniku, pa je rekel: »Če bi bila ona tam notri! Izpregovorila le še par besed, bi bila morala izstopiti in ne bi smela se voziti dalje«. — Najprej bi vprašali: »Je-li naloga sprevodnikov, da pregledujejo ljudem njih stvari in razmetavajo tujo lastnino?! Drugo vprašanje pa bi naslovili na gg. Sforza in Giolittija in vse tiste italijanske liste, ki sedaj govore sladke besede: kako naj pride do zbližanja in pomirjenja? More-li ob takem postopanju javnih funkcijonarjev in celo tudi organov javne varnosti naše ljudstvo z zaupanjem gledati v bodočnost, more-li priti do zavesti, da bo moglo odslej živeti mirno življenje v zares liberalni, pravični, demokratični — moderni državi?! Če se take stvari dogajajo na zeleni veji prvih trenotkov, neposredno po slavnem sporazumu: česa moremo pričakovati, česa se moremo nadejati za bodočnost?! Prosimo tukajšnje, v to poklicane činitelje, naj ta naša vprašanja dado točno prevesti in jih predložiti gg. Sforza in Giolittiu!

Zbližanje in zbliževanje. Laška javnost rada pofantazira tuintam o zbližanju laške in slovenske narodnosti na zasedenem ozemlju. Ta beseda ima to to vrednost, da vsebuje priznanje našega bitja. Ko se jim ni posrečilo, da bi pred svetom in pred laško javnostjo potajili naše tisočletno bivanje na tej zemlji, pripoznavajo sedaj, da smo! Drugače pa ni tista beseda o »zbližanju« čisto nič vredna. Prihaja namreč in neodkritega srca in — povejmo brez ovinkov: znači v domači govorici »poitalijančenje«. Tako se razume vsak Italijan, javen funkcijonar in časnikar, fašist in socijalist, mlad in star, kristjan in pozitivist. Slovenci so vsemu svetu odveč, zdi se vsem sosedom, da sam večni Bog ne ve, kako in kdaj so mu Slovenci smuknili iz stvariteljne roke ter so vsedli tod naokrog, v nadlego bližnjemu. Dobro bi bilo narediti v Rimu spokorno procesijo, na čelu ji kardinal De Lai, bos in z vrvjo okrog vratu, da bi se ta nadloga pretegnila kam proč s teh dežela. Pod Nemci, ko nas je bilo še največ, so nam rekli: »Glejte, kako malo vas je. Najbolj pametno napravite, če pozabite, da ste bili kdaj Slovenci in da postanete trdni Nemci, potem nam ne boste več napoti.« Zdaj, ko nas je še manj, si od začudenja rujejo lase: »Za božjo voljo, kaj ste še zmerom tod okoli?! Ali se vam ne zdi smešno? Poglejte vendar okrog sebe! Saj vas mora biti strah! Pa mi vas radi imamo; samo pustite svojo trmoglavost, nehajte biti zavedni Slovenci, približajte se nam! Med nami je brezno, ki mu pravijica pravi »narodnost«. Mi ne moremo na oni kraj, pojte vi na ta kraj in pili bomo večno bratovščino: égalité, fraternité, liberté. Če pa nočete, potem bo šiba pela vse drugačno pesem.«

Taka je beseda moderne Evrope o »zbližanju«. Tak je rezultat vpitja o zaščiti malih narodov! Aristokracija narodov pleše ples dervišev.

Slovenci pa mirno modrujemo tako-le (saj drugi nas itak ne čujejo): »Čez brezno, ki so kliče »narodnost«, tudi mi ne moremo in nočemo. Lahko pa se naredi čez trden in varen most. Tak most bi bil odprava nacijonalnih privilegijev, enakopravnost in spoštovanje tudi našega jezika in naših posebnosti povsod in dobesedno povsod. Mi bi ta most gradili, toda materijal imate — vi!« Čič.

Našim društvom! (Ponatis iz »Mladike«.) Mirovna pogajanja v jadranskem vprašanju so zaključena. Pol milijona Jugoslovenov je priklopljenih Italiji. Slovencem in Hrvatom iz Goriškega, Tržaškega, iz Istre in Vipavskega ter postonjskega okoliša je usojeno, da morajo bivati ločeni od svojih soplemenjakov. — **Nujna ptreba je, da se vsi tesno združimo. Pustimo vse jadikovanje in iskanje krivde. Pojdimo nemudoma na pozitivno delo. Pred vsem kličemo našim društvom, naj se zavedajo položaja, naj pričnó z delovanjem.** Društva, ki so se doslej osredotočala v svrah v Ljubljani, naj poiščejo nemudoma stik in učlanjenje v že obstoječih »Zvezah«. Naša kulturna društva naj bi se združila v »Slov. kršč. soc. Zvezi« v Gorici, gospodarska društva in zadruge v »Goriški Zvezi gospodarskih društev.

Zborovanja izobraž. društev v Mariboru je sprejelo resolucijo, **naj se organizirajo vsi mladeniči in možje potom izobraževalnih, telovadnih in pevskih društev.**

To resolucijo moramo krepko in odločno izvesti V organizaciji je moč. — V društvih gojimo ljubezen do svete stvari, ljubezen in zvestobo do materinskega jezika! Z domačim petjem in predavanji dvigaemo v ljudstvu narodno zavest in narodni ponos. Širimo povsod slovenske časopise in knjige. Mnogo zdravega berila je na razpolago v našem »Katol. Tiskovnem Društvu« v Gorici. Sezite pridno po njem!

Čas je nastopil, da verno razmišljamo o nacijonalizaciji vseh panog našega življenja in zlasti trgovine. Znano je, kako pogubonosno vpliva trgovska in gmotna odvisnost na miš̌ljenje ljudstva. Imam dovolj domačih činiteljev. Treba je tudi te organizacije

Nastane kmalu potreba, pojasnjevati ljudstvu nove zakone, ki stopijo v veljavo. Tu je zopet hvaležno delo za naša društva. Ne smemo pozabiti, da pridobi z aneksijo komunistična stranka v Jul. Benečiji veliko zaslombo. Treba je torej povdarjati, da tudi naše gospodarske organizacije ne ostanejo brez močnih zaslomb. Kar bodo zamogle nuditi svojim članom komunistične organizacije, to in še več bodo zamogle podati naše gospodarske organizacije. A pokazati je treba ljudstvu, da komunistično stremljenje zapostavlja in ubija versko, pa tudi narodne dobrine. Če je bilo že prej delovanje komunistov nevarno za narodno stvar, je postalo sedaj še bolj nevarno. **Potreba časa narekuje, da se s podvojeno silo postavimo v bran proti komunizmu in njegovemu razširjanju.** Svoboščin glede združevanja in obdržavanja shodov poslužujmo se tudi mi! Ljudstvo išče prilike, da zamore v javnosti obrazložiti svoje potrebe. Dajmo mu priliko za to na shodih »Kmečkih Zvez«, na zborovanju naših društev in zadrug. Tako spoznamo vedno bolj težnje svojega ljudstva. S požrtvovalnim in neumornim delom pokažimo, da nam bije res srce za obstoj in razvoj našega ljudstva!

Proč z vsako malodušnostjo! Naša rešitev je odvisna od našega dela. Zato pogumi Vedno in povsod pa povdarjajmo, da hočemo tudi kot italijanski podaniki ostati zvesti in zavedni Slovenci! To stališče bomo morali zastopati večkrat, morda celo napram oblastim. Ločevati moramo dosledno med državnostjo in narodnostjo. Torej tudi kot italijanski državni podaniki — bodimo verni in zavedni Slovenci!

Čehoslovensko-italijanska konferenca. V nedeljo se je otvorila v borzni palači čehoslovenska-italijanska konferenca, ki ima nalogo končnoveljavno urediti trgovske odnošaje med obema državama, odnošaje, ki so se bili uredili začasno že meseca januarja v Trstu in aprila v Gradcu. Takrat se je bil odkazal Čehoslaviji hangar 55 v luki Emanuele Filiberto do konca tekočega leta. Ta hangar pa je postal pretesen za čehoslovenski tovor. Cilj sedanjih pogajanj bo, da se odkaže Čehoslovenom obširnejši prostor v prosti luki ,ki bo služil edinole njihovi rabi. Je pa še drugo važno vprašanje na dnevnem redu. Čehoslavija se poslužuje tudi hamburškega pristanišča. Ta pot je v toliko ugodnejša za njo, ker je transport po reki Vltavi približno štirikrat cenejši kakor železniški transport preko Nemške Avstrije v Trst. Trst ima pa prednost, da je za trgovino na vzhod prikladnejši nego Hamburg, ker je trgovskim središčem na vzhodu bližji za vso dolgo pot iz Hamburga do Gibraltarja. Pogajanja naj rešijo to vprašenje v smislu, da se dovoli za čehoslovenski tovor nižja ladijska najemnina, tako, da se kompenzira višja železniška tarifa preko Nemške Avstrije. Dalje naj se ustanovi v Trstu tudi čehoslovenska carinska ekspozitura, kar bi znatno olajševalo carinsko postopanje glede tranzita. — Sestanek je otvoril generalni civilni komisar senator Mosconi s pozdravnim govorom. Odgovoril je član čehoslovenske delegacije inženir Sturza. Naglašal je v svojem govoru obojestransko dobro voljo, katera jamči za ugoden uspeh. Nato je kom. Venezian v imenu trgovske zbornice v kratkem govoru opozarjal na prijateljske odnošaje, ki so obstojali že pred vojno med Tržačani in Čehi, povdarjal, da se pa morajo lokalni tržaški interesi podrejati splošnim državnim, končno izrazil nado, da se vprašanja povoljno rešijo in se doseže med obema državama trajno zbližanje.

Za predsednika konference je bil izvoljen senator Mosconi, za podpredsednika čehoslovenski konzul Seba. Za tajnike Čehoslovena Sturza in podkonzul Stiasny in Italijana viteza Levi in Rizzo. Sestavili sta se nato dve komisiji. Prva se bo pečala z vprašanji, katera se tičejo luke. Druga bo uredila pomorska vprašanja in vprašanje ladijske najemnine. Nato je bila seja prekinjena. Pogajanja se nadaljujejo.

Kumarjev koncert v Škedenju. Dne 11. decembra priredi pianist g. Srečko Kumar koncert v dvorani »Gospodarskega društva« v Škednju. Sodelujeta tudi g.čna Avrelija Sancin in g. Karel Sancin, član ljubljanskega kvarteta »Zika«. — Spored bo zelo bogat in bo vseboval pesmi slovenskih skladateljev: A. Lajevica, O. Deva in Iv. Grbca. Poleg pesmi se bodo proizvajale skladbe za klavir in za gosli, in sicer sledečih mojstrov: L. v. Beethovna, Fr. Chopina in Viteslava Novaka. — Koncert se ponovi tudi v Gorici, Tolminu, Idriji in Postojni. Kdaj, se objavi pravočasno.

Škedenjci in Škedenjke pozor! Z veliko naglico koraka sv. Miklavž v Škedenj. Da nas beli bradač ne dobi nepripravljene, zato skrbi domači »Dramatični krožek«. Ta dan bo sv. Miklavž osebno daroval našim malčkom darila. V ta namen so naprošeni očetje in matere, da po svoji možnosti vsakdo daruje skromno darilce. Darila sprejema vrtnarica gospa Marija Trebčeva, Škedenj št. 377. — Matere, očetje in naša zavedna dekleta, požurite se, da na Miklavžev večer osrečimo naše malčke. Natančnejša pojasnila daje nabiratelijica in odbor »Dramatičnega krožka.« — Odbor.

Društvene vesti

Pevski zbor »Glasbene Matice«. Danes ob 20 je pevska vaja za moški zbor v dvorani Konsumnega društva v Rojanu.

Telovadno društvo »Sokol« na Vrdeli naznanja vsem, ki so se priglasili k pevskemu zboru ter onim, ki bi se radi priglasili, da se vrši danes zvečer točno ob 19 in pol prva pevska vaja. Priporočamo vsem, da se je gotovo in točno udeleže ter tako omogočijo čim hitrejši in lepši uspeh.

Iz Sv. Ivana. Danes zvečer točno ob 7 in pol prva pevska vaja. Zatorej vsi k vaji. Za spremstvo gospodičen bo poskrbljeno.

Iz tržaškega življenja

Ljubezenske žalostgra na ulici. Včeraj popoldne okoli treh se je razlegal v ulici Carducci strel iz samokresa. V bližini hiše št. 24, se je zgrudila v mlaki krvi 19letna Harock Berta na uličnj tlak. Vsled ljubosumnosti jo je ustrelil dijak eksportne akademije Ivan Marcovich, 24 let star, stanujoč v ulici Carducci št. 24. Marcovich je bil uslužben pri tvrdki Rosel Že par let je zalezoval Harockovo. Pisaril ji je ljubavna pisma in nadlegoval in prosil ljubezni. Horack ga je skoro cela tri leta trdovratno zavračala. Večkrat mu je pisma poslala nazaj, toda vse ni nič pomagalo. Marcovich ni odnehal in hotel je Horackovo prisiliti, da ga bo ljubila. Pred enim letom, ko ga je njegova ljubica jako osorno opozorila, naj jo pusti na miru, si je Marcovich prerezal žile na roki. Včeraj popoldne je videl Marcovich Horackovo, ki jo je spremljal mlad gospod. Ljubosumnost ga je pripravila, da si je izposodil od prijatelja samokres ter čakal ubogo Horackovo, da jo ustreli. Ona je stanovala v isti hiši kot Morcovich. Ko je včeraj popoldne šla po opravku z doma, jo je dijak zapazil in ustrelil v trebuh. Nesrečnico so prepeljali v mestno bolnico v jako opasnem stanju. Napadalec je bil aretiran.

Zastrupitev s plinom. Včeraj popoldne je bil službujoči zdravnik rešilne postaje telefonično poklican v ulico Ginnastica št. 744. V omenjeni hiši je stanoval v podstrešni sobici neki Ugo Bedinello, 76 let star. Siromak je imel v svoji sobici peč, ki se je kurila s plinom. Bedinello je šel včeraj popoldne za par ur spat. V peči je pustil goreti plin. Ko je starček dobro zaspal, ga je naenkrat prebudil strašen pok. Plinova peč je eksplodirala. Bedinello se je zbudil in takoj zopet paspal, oziroma — padel je v omotico vsled plina, ki ga je bila cela soba polna. Ko so drugi stanovalci hiše slišali ta pok, so prišli pred njegova vrata in začeli klicati siromaka. V sobi je ostalo vse tiho in mirno. To se je ljudem čudno zdelo in vdrli so v stanovanje. Takoj so spoznali ,kaj se je v sobi odigralo. Odprli so hitro okno in vrata, da je prišel svež zrak v sobo. Zdravnik je težko spravil Bedinella k zavesti.

Pes jo je ugrizni. Jolanda Fragiacomo, 10 let stara, stanujoča v ulici Economo št. 8, je šla včeraj zjutraj v šolo. Med potjo jo je neki veliki pes hudo obgrizel na desni nogi. Pripeljali so jo na rešilno postajo, kjer jo je zdravnik obvezal, nato jo pa poslal v mestni fizikat.

Velik požar. V nedeljo zvečer okoli polnoči je izbruhnil požar v bližini Punta Sottile. Požar je nastal vsled neprevidnosti težaka Ivana Pizzamusa, ki je na seniku kadil cigareto. Pizzamus je bil malo vinjen in zaspal z gorečo cigareto v roki. Seno se je naenkrat vnelo in tudi poleg senika stoječa hiša je bila kmalu v ogoju. Zgorele so štiri krave in en prešič. Škoda znaša 65000 lir, a zavarovana je samo hiša za malo svotico. V ognju je našel grozno smrt tudi težak, ki je požar povzročil. Nesrečnež je bil 57 let star.

Prepojeni tatovi. Včeraj zjutraj je prišel na policijsko ekspozituro v ulici Muda vecchia Gvido Bellen, lastnik skladišča manufakturnega blaga v ulici Galleria št. 29. Bellen je naznanil policiji, da so ponoči neznani vlomilci naredili veliko luknjo v vrata, ki vodijo v njegovo skladišče. Pri delu so morali biti prepojeni, kajti odneslí niso niti najmanjše cunje.

Nočna napada. V nedeljo ponoči je bil napaden izdar Franc Fusa, ki se je vračal domov k Sv. Jakobu. Na mestu, kjer se ulici Molin a vento in del Pozzo združita, ga je napadlo pet neznanih mladeničev. Napadalci so mu vzeli listnico, v kateri je imel malo denarja. Fusa je začel kričati na pomoč in roparji so pobegnili. Okradeni je prišel na rešilno postajo, ker ga je eden izmed tolovajev udaril po glavi. Zdravnik rešilne postaje je dognal, da je dobil Fusa udarec z boksarjem.

— Okoli treh zjutraj iste noči je bil napaden v ulici Molin a vento težak Jožef Miklavčič. Roparji so ga napadli v bližini njegove hiše. Skoro gotovo so bili šli saperi kot v prvem slučaju. Tudi Miklavčiču so pobrali denar, nato pa pobegnili. Oba ropa sta bila naznanjena policiji.

Pretep med Slovenci in fašisti. V nedeljo zvečer okoli desetih se je v neki gostilni v ulici Udine odigral majhen pretep. V gostilni je sedelo pri eni mizi par delavcev, ki so bili zapisani v društvu fašistov, poleg te mize pa je bila druga, ki so zasedli slovenski delavci socijalisti. Fašisti so začeli gledati po strani svoje gostilniške sosede, ker so isti govorili svoj materni jezik. Začeli so jih zbadati in peti laške pesmi. Slovenci so jim odgovorili pa z neko slovensko pesmico. To je bilo pa laškim gospodom preveč in boj se je začel. Hudega baš ni bilo, toda vendar se je par litrčkov razbilo ob glavah obeh nasprotnikov. Kmalu jim je bila gostilniška soba premajhno bojno polje, udarili so jo na ulico, kjer se je boj vršil hvalevredno hrabro na obeh straneh. Ko so se že par minut biksali na ulici, jim je prišlo ojačenje. K slovenskim bojevnikom so pristopili laški socijalisti, dočim so tudi fašisti dobili sodruge v pomoč. Boj ni dolgo trajal, ker so prišli na lice mesta možje postave in pomirili bojevnike. Pri pretepu ni bil nihče tako ranjen, da bi moral posredovati tudi zdravnikova roka.

Jugoslovani, zbirajte pridno za Tiskovni sklad „Edinosti“!

Dopisi

Iz Nabrežine: Na Frankovič-Rojčevi svatbi so nabrali svatje 90 lir za Godbeno društvo v Nabrežini, za kar se jim odbor iskreno zahvaljuje.

Izjava. Izjavljamo, da gospod Filip Kavčič ml. s Razdrtega ni bil pisec dopisa iz Hrenovic, kjer je bilo napadeno županstvo. — Uredništvo.

Velik požar na Malem Brdu pri Razdrtem. Dne 26. t. m. ob 2 popoldne se je vnel požar pri posestniku Matiji Lenarčiču. Na lice mesta so prihiteli gasilci iz Hruševja, ki je bilo vsled odsotnosti načelnika pod dobrim vodstvom podnačelnika Iv. Šabca. Gasilcem, ki so sodelovali v velikem številu, in drugim osebam, ki so pribitele na pomoč, se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na sosednje hiše, s slamo kríte, in na vso vas. Škoda se ceni približno na 50.000 lir; vendar se je rešila živina, oprava, orodje in listnica. Ogenj je bil pogašen ob 8. uri zvečer.

Na naslov okrajnega šolskega sveta v Gorici. Iz Rihemberka: Naša štirirazrednica — ali, bolje bi ji pristojalo ime: enorazrednica — je v kaj žalostnem stanju. Že na zunaj se kaže to sicer lepo poslopje precej zanemarjeno. Okna so razbita in vse v neredu. Kaj še le znotraj! Otroke vidiš sedeti — po tleh. Prihajajo k pouku ob vsaki uri.

Književnost in umetnost

Pesmarica. Zbirka narodnih in drugih pesmi. Tiskala in založila Narodna Tiskarna v Gorici 1920. V tej dobri knjižici je zbranih 142 narodnih in nekaj drugih pesmi. Zbirko je priredil Goričan, kar se vidi takoj ob prvem pogledu v kazalo: vse bolj znane goriške pesmi so v njej; vendar se je oziral na vse Primorsko. Pesmi opevajo dekle in ljubico, planine in bele ceste, veselje in vince, nagelj in rožmarin, vrtec in gozd, noč in luno, fante in vojsko. Poleg narodnih pesmi so zastopane tudi umetne po Vodniku, Gregorčiču, in Jenku, Vilharju, Stritarju in niti nagrobnic ni priredi-telj opustil.

Prav veseli smo zbirke, ker ljudstvo, zlasti pa mladina, potrebuje take pesmarice. Založništvo pravi v predgovoru: V teh žalostnih, v begunskih barakah in strelskih jarkih prebitih vojnih letih se je izrabilo seme naše prej tako cvetoče domače pesmi in ponekod se seje ljulika v našo zemljo.« In zares! Mladina zapoje le prvo kitico, druge več ne zna, nato si besede sproti izmišljuje; tu pa tam pa laško poje. Nadalje pravi založništvo: »Zato smo izdali to knjižico, da bo naša mladina vedela in ohranila, kar so nam izročili očetje in naših očetov očetje; da bo sprejeto dedščino nezmanjšano zapustila svojim sinom in bodo ti sinovi pojoč pesmi, porojene iz src njihovih dedov, se spajali ž njimi in se pojili s tisto silo, ki je branila in ohranila našo zemljo in našo besedo in ki bo tudi sinovom pomagala kljubovati in prenesti vse sovražne viharje.« Želimo, da se razširi knjižica po vseh vaseh in selih in da jo mladina pridno prebira. Naročite jo več iztisov skupno pod gorenjim naslovom.

DAROVI

Rojanskemu »Sokolu« darujejo »kraljevi« kričači 5 L, ker se je kraški lovec izneveril zajčjemu lovu. Denar hrani blagajnik.

CM podr. pri Sv. Ivanu izročili dediči Trobec 30 L po volilu pokojnega g. Trobca. Srčna hvala!

MALI OGLASI

se računajo po 25 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink beseda Najmanjše pristojbina L 4.—. Kdor išče službo plača polovično ceno.

POGREŠA se psica pasme hrt, črno-bela; odgovarja imenu »Gema«. Dotičnik, ki bi vedel kaj o pogrešanej psici, dobi dobro nagrado. Tenente Pantano Giuseppe, Podgrad - Istra. 632

HIŠA, pripravna za malega obrtnika (krojača, črevljarja), se proda. — Kje, pove J. Štolfa, Sežana št. 17. 630

LOVSKEGA psa, vstavljača proda fotograf Jerkič, ul. Roma 24, Trst. 631

KUPIM parni stroj od 40 HP dalje (po mogočnosti prenesljiv). Anton Medvedič, Klana. (643

GOSTILNIČARJEM in krčmarjem javljava, da sva odprla zalogo istrskega vina v Divači št. 58 pri postaji. Bizjak in Večnaver. 359

DRVA za kurjavo, vsako množino, kupuje in plačuje po najvišjih cenah lesna trgovina Jankole & Kette, Opčine. 603

KRONE plača vedno par cent. več nego vsak drugi kupec, edinole Alojz Povh, trgovina Piazza Garibaldi št. 3, telef. 3-29 (prej trg Barriera). 610

KROJAČNICA Avgust Štular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 393

LESIČJI KOŽUHI IZDELANI, črni, sivi in temnorujavi ter sealskin za štole, se prodajajo po nizki ceni. Ustrojenje, izdelovanje in barvanje kožuhovin se izvršuje z jamstvom. TRGOVINA KOŽUHOVIN V VIA GATTERI 32, TRST. 626

TRGOVSKI pomočnik, izurjen v manifakturi, speceriǰi in železnini išče službe. Sprejme tudi kako temu enako službo. Ponudbe pod »Trgovski pomočnik« na upravo. 618

KONJSKE žeblje, stole za gostilno, tehtnice za trgovce, prečne žage in pile za žage, ima v veliki zalogi B. Dabič, Trst, Via Fontana, vhod v ul. Fabio Severo, hiša Mankoča. 620

REDKA PRILIKA! Veliko, lepo obdelano posestvo na ravnini blizu Kamnika pri Ljubljani je 3 kilometre od železniške postaje, se vsled rodbinskih razmer takoj proda. Posestvo obsega 20 oralov zaraščenega gozda ter 20 oralov njiv in travnikov, poleg tega 2 pritlični hiši z gospodarskimi poslopji. Cena 120,000 lir. Prekupčevalci izključeni! Natančnejša pojasnila se dobijo v hotelu Gržina, št. Peter na Krasu. 620

MODISTKA (proj ul. Alessandro Volta 2), naznanja, da se je preselila v ul. Cologna št. 13, I. nad., ter se priporoča cenj. damam v mestu in okolici. 567

POZOR! (277)

Kdor želi nabaviti dobroznanega vina iz koperskega okraja, naj se obrne do Kmetijsko-vrtnarske in gospodarske zadruge, podružnica Koper (tik postaje - telefon 39).

KRONE plača vedno par cent. več nego vsak drugi — kupec, edinole — **Alojzij Povh,** trgovina Piazza Garibaldi št. 3, tel. 3-29 (prej trg Barriera) (25

ZASTOPSTVO JUŽNE ŽELEZNICE

Prodaja voznih listkov iz Logatca za vse postaje južne železnice, Jugoslaviji in Nemški Avstriji v potniški pisarni „COSULICH“, Società Triestina di Navigazione via Milano 10, pritličje. (184)

P. Mondello Nestler
Trst — Via Roma 26, II. — Trst
MILA in SVEČE
najboljših tovaren vedno v zalogi
Prodaja na vagone in male parti,
Postrežba točna (246) Cene us

Srebrne krone po L 2.15
— plača — (258)
Francesco Buda, Trst, Via Scalinata 1

†

S tužnim in potrtim srcem naznanjamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena mati, stara mati in tašča, gospa

Alojzija ud. Može
posestnica in trgovka

dne 24. novembra 1920, ob 6. uri zvečer, po kratki bolezni, v 68. letu svoje starosti, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb zemeljskih ostankov preljubljene ranjke se je vršil dne 26. novembra ob 3 pop.

Zahvalujemo se iskreno in prisrčno vsem mnogobrojnim spremljevalcem drage pokojnice na njeni zadnji poti. Njih obilna udeležba nam je bila v veliko uteho in tolažbo.

VIPAVA, 26. novembra 1920. (278)

Ana Može sinaha
Slavica, Ivo, Anuška vnukinji in vnuk
Ivan Može sin

Založna knjigarna Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg v Ljubljani

išče za svojo založbo šolskih, leposlovnih in drugih knjig temu zmožno tvrdko v Trstu, katera bi imela dobre zveze s tamošnjimi oblastmi, radi prevzeme prodaje svojih založnih knjig v prvi vrsti ljudske in srednješolske knjige. — — Seznami založbe so v upravništvu tega lista. ::: Vprašanja in ponudbe se prosijo naravnost na tvrdko. :::

PODLISTEK

TUJINEC (17)

Danilo Šimunović.

Na Pavlo so te besede delovale neugodno, pak je nehote stisnila svoje temne obrvi ter rekla:

— Tudi moja sestra — imam tudi sestro tu, Mado — videl jo boste — se je povsem privadila Ljubeču, ali ona je še jako mlada. Tudi sedaj bo brškone kje z vaškimi dekleti; a jaz je ne oviram ko že uživa žnjimi: dobri ljudje so tu.

— Videl sem jo zjutraj na potoku s pericami, ako je bila ona — no bo menda, ker vam je tako podobna.

— Da, to je ona in, kakor kaže, je tudi danes ne bo domov pred obedom. Jako nemirna je in ni ga dneva, da ne bi bili v skrbeh radi nje. Lani je bila padla v vodo in komaj so jo rešili.

Ko so se odprla vrata in so zašumela ženska krila, se je Stanko dvignil in se ozrl hitro, misleč, da prihaja Mada. No, vstopila je vdova, »domačica« njihova, s prijaznim nasmehom na velikih ustih. Bila je v priprosti črni obleki in z belim predpasnikom, z robcem na glavi in posivelih las. Videti je bilo, da je že vse uredila in pripravila za obed, ker je došla v sobo, zadovoljno tareč si roki, da pozdravi gosta, pripravljena, da zameni deklici v razgovoru. Tudi nje obraz je bil mil in ni ga pačila niti velika bradavica na desnem licu.

— Dober dan, gospod, dobro nam došli — je rekla, poklanjajoč se večkrat le z glavo. Stanko se ji je predstavil, in ko je Klara, izrekši ta kompliment, sedla, in ni vedela, kaj bi še rekla, so dovršili svoj razgovor in obmolknili zamišljeno.

Solce se je vprlo skozi velika okna in v sobi je začelo postajati soparno. Vdova se je vrtela, gledala po zidovih in rekla slednjič:

— Ali ste videli, kako Pavla lepo slika? In vse to dela po spominu: vse to se motivi iz našega Dubrovnika.

Beatrica in Pavla ste jo gledali ljubeznivo, vendar pa, kakor da jo prosite, naj ne govori o teh stvareh, in kakor da se bojite radi tistega, kar poreče. No, Klara si opazila te njiju želje, ker je bila povsem zaposlena s tem, kako bi razprela razgovor, in istočasno, kako bi svoji gospici prikazala temu tujemu gospodu v najlepši luči.

— Kadar nimate pravega opravka, ali vedno čitate druga drugi, ali slikate, ali prepevate, ali svirate, kar mi je najdražje. Beatrica ima lepo plačo, a Pavli pošilja mati tudi do tristo kron na mesec; oni pa celo do četrtine tega potrošate za knjige in slike. Da bi samo videli, kako lepe pornografije so jima došle v nedeljo...

Obe deklici ste silno zardeli in ste hoteli zabraniti Klari nadaljevanje, ali ona je razumela, da ji le v svoji skromnosti ne daste dovršiti, in nadaljevala je:

— Da, in kako lepe pornografije, gospod: dva dni ste jih razgledovale neprestano.

— Ali Klara... Gospod, ona gotovo ne ve, kaj je rekla! To so v resnici lepe oleografije in reprodukcije slik našega Vlaha Bukovca. Pokažemo vam jih takoj, da ne bi mislili morda...

— Da, slevografije, kako neki sem rekla jaz? In, četudi je spoznala po Stankovem prisrčnem smehu, da je razumel, je Pavla hitela, da jih prinese, a se je pri tem začela tudi sama smejati skupno s Stankom in Beatrico. Smejali so se do solz, videč, kako je bila uboga vdova v zadregi in jih gledala preplašeno in začudeno, ne razumevajoč ničesar.